بیانیه ۷ انجمن علمی در ارتباط با اخراج گسترده اساتید و برخوردهای امنیتی با دانشجویان

با تاسف و درد این روزها جامعه علمی ایران با پدیده اخراج گسترده و برخوردهای امنیتی با دانشجویان مواجه است. اقداماتی که بیش و پیش از هرچیز استقلال و توانمندی نهاد دانشگاه و نهایتا امکان توسعه علمی کشور را به مخاطره انداخته است. این اقدام، اتفاقی منفرد و منقطعی نیست بلکه به نظر می‌رسد در تکمیل فرایندی است که هدف آن کنترل تام و تمام نهاد علم از سوی مراکز قدرت و تغییر ساختار و نقش دانشگاه و مولفه‌های آموزشی و پژوهشی و مدنی آن نهاد است. اکنون رویکرد امنیتی و سیاسی در این سلسله اقدامات پرده‌پوشی نمی‌شود بطوری که به جای پاسخگویی وزارت علوم به پرسش‌های گسترده جامعه در این خصوص، وزارت کشور درباره آن بیانیه صادر می‌کند.

لغو و عدم تمدید قراردادها، بازنشستگی اجباری استادان برجسته و منتقد و اعمال فشار و محدودیت بر دانشجویان و اخراج آنها در کنار سیاستگذاری و برنامه‌ریزی برای وارد کردن افراد خاص به دانشگاه‌ها بدون رعایت شایستگی‌ها و ارجحیت‌های علمی، زوال سرمایه انسانی و نظام نخبگی کشور را به دنبال داشته و افق توسعه و الزاما توسعه همه جانبه را تیره می‌کند. همراه با این فرایند اجرایی تلاش‌هایی نیز برای تبلیغ و رشد شبه علم در حال انجام است که حلقه‌های متعدد برنامه‌های کنترل همه جانبه نهاد علم و معرفت علمی را تشدید می‌کند. امری که در دولت‌های نهم و دهم آغاز شده بود و اکنون در این دولت با شدت و جدیت بیشتر دنبال می‌شود.

اعمال کنترل بر نهاد علم و استحاله آن از رشته‌های علوم انسانی آغاز گشت ولی اکنون به رشته‌های فنی و پزشکی هم گسترانده شده است. به این‌ها باید ایجاد تضییقات عدیده برای فعالیت انجمن‌های علمی و نظام‌های صنفی علمی همچون نظام روانشناسی را هم اضافه کرد که در این دولت ابعاد تازه‌ای پیدا کرده است. این برنامه‌ها هجومی همه جانبه به نهاد علم در کشور است. این اقدامات

حتی آنجا که زبان اداری و قانونی به خود می گیرد نتیجه‌ای جز وادار کردن نهاد علم به تبعیت کامل از قدرت و تبدیل کردن سازمان دانشگاه به محلی برای تبلیغ سیاسی یک گرایش نوخاسته ندارد.

اضمحلال تدریجی و در حال حاضر شتابناک نهاد علم نه فقط ناکارآمدی اسف‌بار کنونی نظام حکمرانی را تشدید می‌کند بلکه اثرات زیان‌بار آن به مهاجرت نخبگان و جوانان دامن می‌زند، و در نتیجه همه قشرهای جامعه به خصوص طبقات فقیر و کم درآمد را که استطاعت مالی برای تحصیل و کار فرزندانشان در خارج کشور را ندارند تحت تاثیر قرار می‌دهد. علاوه بر این، متخصصانی که ارج و احترام لازم را دریافت نمی‌دارند و با ناامنی شغلی هم روبرو هستند، زندگی در کشورهای دیگر و حتی کشورهای پیرامون را به ماندن ترجیح خواهند داد. خالی کردن نهاد علم و دانشگاه از منابع انسانی با کیفیت منجر به تحلیل رفتن ظرفیت و توان توسعه‌ای کشور می‌شود. امروز دفاع از نهاد علم صرفاً به معنای دفاع از دانشگاه نیست بلکه دفاع از علم دفاع از جامعه، کشور و آینده ایران است. از این رو، از همه استادان، شخصیت‌های علمی و فرهنگی درخواست می‌کنیم در بیان اهمیت نهاد علم و دفاع از حریم دانشگاه فروگذار نکنند و برای مردم و مسئولان توضیح دهند که چرا وارد کردن منطق قدرت به نهاد علم آن را ناکارآمد می‌سازد و ناکارآمدی علم یعنی ناکارآمدی نظام حکمرانی که دود آن به چشم همگان خواهد رفت. به گواه تاریخ و تجربه دانشگاه در جوامع دیگر روشن است که چنین اقداماتی در نهایت نتیجه‌ای برای طراحانش که هدف‌شان در سیاست فقط کنترل است، نخواهد داشت.

با دستور و حکم و تهدید نمی‌توان مرزهای حقیقت را تعیین و دانشمندان را به انکار «گرد بودن زمین» وادار کرد. اگر خرافات، باورهای شبه علمی رواج یابند، و دانشگاه به باشگاه سیاسی تبدیل شود و یا به چشم محلی برای توزیع امتیاز برای وفاداران به نظام سیاسی نگاه شود، حاصلی جز تشدید ناامیدی و نابرابری، خالی شدن ظرفیت انسانی جامعه و در نهایت ضعیف شدن کشور نخواهد داشت.

ما به رغم همه تضییقات و محدودیت هایی که در سال های اخیر برای انجمن های علمی ایجاد شده است و با ابراز نگرانی عمیق نسبت به سرنوشت کشور وظیفه خود می دانیم که چنین هشداری را با صدای بلند اعلام کنیم و امید داریم که نهاد علم در جامعه ما آن چنان قدرتمند شود که بتواند از ارزش های بنیادین و هویت و موجودیت خود دفاع کند و راه را بر اجرای سیاست ها و برنامه های بنیان سوز و مخرب ببندد.

انجمن انسان‌شناسی ایران

انجمن ایرانی اخلاق در علوم و فناوری

انجمن ایرانی مطالعات فرهنگی و ارتباطات

انجمن جامعه‌شناسی ایران

انجمن جمعیت‌شناسی ایران

انجمن حقوق‌شناسی ایران

انجمن حقوق اساسی ایران

سال تاسیس
۱۳۸۳

شهریور ۱۴۰۲